

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De cæteris Qualitatibus eorundem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

in fundatione vel statuto cautum, aut consuetudine introductum est & observatum, Azor *cit. cap. 8. q. 12.* Qua in re tamen adhibenda est distinctio; vel enim in ejusmodi beneficii fundatione in clerico id obtinente expressè requiritur, ut sit Sacerdos, aut Missas legat, aliòsve actus à sacro Ordine dependentes per se ipsum & personaliter exercent? & tum, ut fundationi satisfiat, clericum in illo institutum sacerdotem, vel aliò sacro Ordine initiatum esse, omnino est necesse, juxta Decretum Tridentini *sess. 25. cap. 5. de Ref.* ejusque declarationem relata à Garcia *de Benef. p. 7. cap. 1. n. 99.* Vel hoc ejusmodi aut æquivalentibus verbis non expressum: sed præcisè cautum est, ut capellanus Missas celebret, aut Divinis officiis inserviat? & tum, licet idem dicendum videatur & fieri debeat, de rigore tamen à beneficiato, sacerdotiò vel aliò sacro Ordine non initiatò, fundationi satisfieri, si ejusmodi actus exercent per substitutum, à S. Congreg. Card. Interpp. declaratum & à Rota decisum refert *cit. Garcias n. 86.* quòd ex generali Consuetudine in beneficiis simplicibus residentia & servitium personale non exigatur, eisque respondens officium obiri per alium possit.

29. Cæterum quantumvis, sicut in ætate, sic etiam in Ordine, Jure communi ad beneficia, & dignitates præsertim Ecclesiasticas requisitò, regulariter solus Papa dispenset: Episcopi tamen imprimis olim, cum in promovendis ad beneficia parochialia Ordo Subdiaconatus requireretur, ad illa obtinenda cum constitutis in minoribus, dummodo intra breve tempus sacerdotium recipere possent, dispensare poterant, ex concessione Alexandri III. *6. Præterea 5.* relata. Deinde, cum ejusmodi beneficia obtinentibus & intra annum Subdiaconatu initiatis ex causa stu-

diorum, si ad hæc essent idonei, & intra annum Subdiaconatum suscipere, ut presbyteratum recipere non tenebantur, ad septennium dispensare permittuntur à Bonifacio VIII. *c. Cùm ex eo 34. de Elef. in 6.* ut ibi notant Laiman *n. 1.* & Barboza *n. 4.* qua de re fermo redibit *Lik. 3. Tir. 4.* Denique & à fortiori, Episcopos cum clericis, beneficia simplicia, residentiam personalem non exigentia, obtinentibus etiam sine obligatione suscipiendi subdiaconatus, dispensare possunt, obicit laudatus Pirrhing *n. 48.* Waggebeck *in c. Cùm ex eo cit.* & ante eos Laiman *in c. cit. n. 2.* ubi contra Tridentinum non agi, ait, ab Episcopis & capitulis Cathedralibus Germaniæ nostræ, quando hæc Ecclesiæ canonicatus conferunt adolescentibus quatuordecim annorum: qui interea, donec ætatem ad suscipiendum sacrum Ordinem requisitam assequantur, studiis operam navant: & si officium Divinum recitent, redditus beneficii, distributionibus exceptis, in absentia percipiunt.

ARTICULUS. III.

De cæteris Qualitatibus eorundem.

SUMMARIUM.

31. *Præficiendo necessaria est Scientia.*
32. *Præsertim Episcopo:*
33. *In quo Scientiam Theologicam.*
34. *Et SS. Canonum notitiam gravissimè exigentium Opiniones.*
35. *Conciliantur.*
36. *Quanta scientia Cardinalibus.*
37. *Præsertim inferioribus, curatis.*
38. *Et cæteris beneficiatis necessaria sit.*
39. *An sufficiat Gradus sine Scientia.*
40. *Præficiendi, etiam graves meriti.*

- 41. Immunes a censura & irregularitate,
- 42. Et qualitatibus, in fundatione præscriptis, præditi esse debent.
- 43. Alicubi ad canonicatus soli Nobiles recipiuntur :
- 44. Qui mos variè impugnatur.
- 45. Variè etiam defenditur.
- 46. Non quidem Jure communi.
- 47. Vel particularium Ecclesiarum statutis.
- 48. Sed instrumentis Fundationum,
- 49. Et privilegii Apostolicis :
- 50. Quibus minorem vim habent approbatio tacita Pape :
- 51. Consuetudo, etiam immemorialis,
- 52. Et ratio pro more illo deducta.

31. Præter ætatem & Ordinem, ad dignitates & beneficia Ecclesiastica promovendi, instructi esse debent Scientiâ literarum, necessariâ ad annexum illis officium ritè obeundum, arg. c. fin. de Rescript. in 6.

32. Et primò quidem, Episcopus eâ sacrarum rerum Scientiâ præditus esse debet, quâ alios in sana doctrina cohortari, & eos, qui contradicunt, arguere possit, secundum Apostolum ad Titum cap. 1. v. 9 & 1. Timoth. cap. 3. v. 2. Unde omnino illiterati ad Episcopatum electionem, & provisionem ipsò Jure irritam, ex c. fin. desumi solet. Si verò, non quidem omnino illiteratus, sed tamen sufficienter doctus non sit, à superiore irritanda est, c. Qualitas 17. ibi, Quia nec donum scientiæ Pontifici conveniens fuerat assensus &c. electionem auximus irritandam, & c. Dudum 22. de Elect. quia, carens literis, sacris non potest esse aptus officiis, can. Illiteratus 1. dist. 36. Imò talem ad Episcopatum resignandum in conscientia teneri, docet Laiman in c. fin. cit. n. 1. ubi tamen monet, eum, qui debitam, quam non habet, scientiam intra tempus

non longum acquiri à se posse, speraret, Prælaturâ cedere in conscientia non teneri.

Dubium, atque inter Theologos & Canonistas magnò utriusque partis studio olim, & hodie quoque agitata controversia est, an ad Episcopatus administrationem sacræ Theologiæ, vel SS. Canonum peritus aptior : & uter in promotione ad illum alteri sit præferendus. 33.

Illi suam Scientiam & meritò commendant; quòd sacrarum prophanarumque disciplinarum omnium sit Princeps : & ex Divinis Oraculis deprompta veræ Fidei Morumque præcepta, atque ad populum Christianum verbi Divini prædicatione pascendum, ad regendas conscientias & in salutis semita confirmandas, ad Gentilium & Hæreticorum errores & prava dogmata confutanda convellendaque, quæ Pastoralis muneris præcipuæ partes sunt, necessariam doctrinam ex proprio officio & munere suo tradat.

Isti contra, Episcopale officium hodie potissimum versari, asserunt in causarum, ad externum Ecclesiæ forum deductarum, cognitione definitioneque : atque etiam in dandis penè quotidie Ecclesiæ ministrorum Ordinationem officia & beneficia, prælatorum electiones & confirmationes, patronatûs decimarum aliorumque proventuum & Immunitatum Ecclesiasticarum jura, istorum & rerum ad Ecclesias pertinentium conservationem alienationemque, vota, juramenta, matrimoniorum impedimenta eorumque relaxationes, pias fundationes & ultimas voluntates, irregularitates, censuras aliasque poenas Ecclesiasticas spectantibus, & sæpe difficillimis responsis ac decretis : quæ quantumcunque profundus Theologus sine sanctionum Ecclesiasticarum accurata notitia expedire vix, & ne sic quidem potest, ut probè agnovit S. Synodus

Synodus Tridentina, in Episcopalis jurisdictionis & administrationis, vacante Sede, principaliter penes capitulum residentis, Vicario exposcens, ut saltem sit Doctor in Jure Canonico vel Licentiatus, *Sess. 24. cap. 16. de Reformat.*

35. In utramque controversiæ partem summam deductis rationibus, salvo meliori iudicio, id omnino evinci existimo, plenè ritèque obeundo muneri Episcopali parem, neque sine sacrorum Canonum peritiâ Theologum, neque sine sacra Scientia Theologica Canonistam esse; atque idcirco magnopere optandum; ut, quod Concilium Toletanum IV. *c. 24. can. 1. dist. 38* relatò, salubriter monet, Sacerdotes, & præsertim Ecclesiarum prælati, *Sciunt Scripturas sanctas & Canones; ut adificent cunctos, tam Fidei Scientia quam Operum disciplinâ*: cui similia, ex decretis Conciliorum, rescriptis Apostolicis & SS. Patrum sententiis deprompta, referuntur *can. Nulli 4. can. Omnes 6. can. Placuit 7. dist. cit. &c.* Quod si, qui utrâque Scientiâ excellat aut instructus sit, in Ecclesia non inveniretur, in locis, in quibus Divini Verbi prædicatio, regimen animarum in Foro conscientiæ interno, Fidei Catholicæ explicatio & contra Hæreticorum errores defensio ipsis Episcopis, ut in primitiva Ecclesia & nostris etiam temporibus in variis Provinciis, incumbit, Theologum: ubi contra causarum Ecclesiasticarum ventilatio, Ordinatio Ecclesiæ Ministrorum, rerumque & iurium Ecclesiasticorum tuitio, correctio morum criminumque punitio & cætera administratio Episcopalis ab ipsis per se obeunda est, Canonistam censeo præferendum. Cui meo hac de re sensui iterum patrocinari potius quam adversari videtur S. Synodus Tridentina; cum, si ab Ordine literæ, Scientiæ dignitatem præcipue spectantis, argumentum

non ducamus, ad vacantes Ecclesias Cathedralis Theologum & Canonistam aequè idoneos: & propterea, si Provincialis necessitas & in ea vigentis officialis ratio specialis, alterum alteri præferri, non exigat, utrumlibet assumendum, decrevit *sess. 22. cap. 2. de Ref.*

Eadem aut majori quàm Episcopis Scientiâ pollere debent, qui assumuntur ad Cardinalatus; quia summo Pontifici assistunt, eumque in regenda universali Ecclesia consilium juvant, secundum *Trid. sess. 24. cap. 1. de Ref.*

Tertio, prælati Episcopis inferioribus, quorum dignitati annexa est cura animarum & jurisdictio in Foro externo exercenda, scire debent Jura & SS. Canones; quia secundum istos iudicare & sententiam ferre debent, Panormit. *c. cum in cunctis pr. n. 4.* & Galii Interpr. relatis Azor *p. 2. Instit. lib. 6. cap. 6. q. 2. §. de chidiaconi*. Parochi verò alique, exerceutes curam animarum in Foro interno, scire debent necessaria ad Baptismi, Penitentia aliorumque Sacramentorum administrationem ritè obeundam & intendendum fidelem populum in iis, quæ animarum salutem spectant, *can. Qua ipsi 5. dist. 38. & c. Cum sit 14. hie, Gonzalez ad Reg. 8. Gloss. 4. à n. 6.*

Quarto, canonicis aliisque beneficiatis simplicibus, spectatò Jure antiquo, Scientia major necessaria non est eâ, quam susceptio & exercitium sacri Ordinis, quem habent, requirit: & si ejusmodi Ordinem aut aliud munus præter Divini Officii recitationem non habent, quæ ad hanc sufficiens est, *cit. Gonzalez n. 73. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. ult. n. 10. Garcias de Benef. p. 7. cap. 7. n. 8. Sp. Statò*, inquam, *Jure antiquo*; quia Novissimò Jure & secundum decreta Retormatoria Concilii Tridentini, Doctoratus vel Licentiatus SS. Theologiæ vel Juris Canonici

homici esse debent, imprimis Episcopus: vel saltem publico alicujus Academiæ testimonio ad docendos alios idoneus judicatus, *Seff. 22. cap. 2. cit.* Archidiaconus, intellige, principalis, qui jurisdictionem contentiosam Fori externi habet; cujus officium in Germania passim gerit Vicarius Generalis, *Seff. 24. cap. 12.* Scholasticus *Seff. 23. cap. 18.* Pœnitentiarius in Ecclesia Cathedrali *Seff. 24. cap. 8.* & Vicarius Capituli sede vacante, *Seff. 24. cap. 16.* quos tamen, si nullò quidem ejusmodi Gradu insigniti, sed aliàs valde idonei sint, ab ejusmodi officio Concilium non rejicere videtur. Ejusmodi Doctoratu aut Licentiâ ornati, ut assumantur ad dignitates omnes & dimidiam partem canonicatum Cathedralium & Collegiatarum insignium Ecclesiarum, idem sacrum Concilium hortatur *cit. Seff. cap. 12.* Ex quibus decretis.

39. Dubium oritur de eo, qui ejusmodi Gradum Literarium obtinuit sine Scientia. Quem invalidè promovendi, aliqui desumunt ex eo; quòd ejusmodi Gradus non sui, sed Scientiæ gratiâ exigantur, præsertim in Episcopo; quem S. Synodus exigit, ut sit Doctor vel Licentiatus in studiorum Universitate meritò promotus. Nihilominus promotionem ejus, qui minùs quidem, quam ejusmodi Gradus exigeret, non tamen omnino illiteratus est, & sufficientis Scientiæ obtinendæ spem habet, atque insuper Doctoratum vel Licentiam in Foro externo validè consecutus est, licet irritari valeat, validam tamen esse, sicut benignior, sic etiam communior est sententia DD. partim; quòd ad Gradum validè promotis competant privilegia Graduatorum: eorùmque ad prælaturas dignitates & beneficia, ejusmodi Gradum exposcentiâ, assumptio nullò Jure irritetur, etsi Gradu fuerint indigni, *Garcias cit. cap. 1. n. 30. Azor cit. cap. 6. q. 1. & Barbosa de*

Offic. Episc. alleg. 55. n. 5. ex cujus tamen doctrina tales, Naturali & Divinò Jure in Conscientia tenentur comparare Scientiam ad officium sufficientem, vel assumere adjuutores, quorum consiliò & operâ, in illò ritè obeundo, adjuventur.

Præterea in præficiendis requiritur 40. gravitas sive honestas Morum; quia ex ea existimatio status Ecclesiastici & Christiani populi edificatio præcipuè pendet; ideòque in eam qualitatem, an in promovendis ad dignitates & beneficia Ecclesiastica reperitur, SS. Canonum conditores præcipuè inquirent, *c. Cum in cunctis cit. pr. c. Eam te 4. Clement. 1. hic e. Græve 29. de Præbend. & novissimè Trident. Seff. 24. cap. 12. cit.* & ab iis arceri voluerunt criminosos, hoc est, accusatione ac damnatione dignos, publicè noti & non emendati criminis reos, *can. Unum 3. pr. V. Nomine dist. 25. & quoscunque Juris aut facti infamiâ laborantes, c. Inter dilectos 11. de Excess. Prælat. & Reg. Infamibus 87. in 6.* quales quinam à Jure censentur, patet ex l. 1. ff. De his qui infam. not. & can. Infamibus 16. q. 1.

Denique in iisdem exigitur, ut nullâ censurâ vel irregularitate, sive ex delicto sive ex defectu proveniente, sint irretiti: atque insuper carnalis conjugii vinculo non sint ligati, *c. Sanè 2. de Clericis conjug. ubi hæc de re sermo redibit.* 41.

Præter hæcenus relatas, & Jure communi requisitas qualitates aliquando 42. ex Fundatione, statutò, legitimè præscriptâ Consuetudine vel Privilegio beneficia conferri debent Fundatoris consanguineis, aut ex certa familia, civitate, provincia oriundis, vel Doctoreò, aliòve Gradu Literariò conspicuis personis; ut, cum ejusmodi qualitate præditæ potest, alteri quantumvis aliàs idoneæ personæ facta collatio non subsistat, aut rescindi possit, *Covarruv. in Reg. Peccatum p. 2. §. 7. n. 5. & cit. Garcias cap. 13. à n. 1. Ubi*

43. Dubium est de qualitate Nobilitatis; hæc etiam solâ carentes, licet aliâs maximè idoneos clericos, Germaniâ nostrâ Metropolitanarû & Cathedraliû Ecclesiarû complura Capitula ad earû dignitates, personatus, canonicatus ac præbendas non admittunt. Jure an injuriâ, quæstio percelebris, & inter clericos Generis sive sanguine, & solâ Scientiâ rerûmque Ecclesiasticarum experienciâ Nobiles olim hodièque agitata controversia est.

44. Et hi quidem suam ab Ecclesiarum illarum dignitatibus, canonicatibus &c. exclusionem, tanquam à Jure & ratione alienam, impugnant. Primò rescriptò Gregorî IX. *c. Venerabilis 37. de Præb. & dignit.* Cathedralis Capituli Argentinensis, minùs probatâ nobilitatis clericum de præbenda in sua Ecclesiâ à Legato Apostolico provisum, repellentis & pro se *Consuetudinem antiquam inviolabiliter observatam, juxta quam nullum nisi nobilem & liberum & ab utroque parente illustrem in suum consortium hætenus admiserant*, allegantis, exceptionem non admittentis: sed clericum illum ad præbendam vacantem recipi mandantis, luculentò argumentò, clericos Scientiæ ac Virtutum ornamentis claros ab Ecclesiarum illarum capitulis ob solum antiquæ nobilitatis defectum injuriâ excludi.

Secundò, sine institutionis beneficiorum; beneficium enim, cujuscunque Ecclesiæ sit, ex sua institutione datur propter officium, *c. fin. de Rescriptis in 6. & l. Generaliter 50. §. 1. C. de Episc. & cleric.* sive propter spirituale ministerium in Ecclesiâ exhibendum Deo, *c. Quia nonnulli 3. de Cleric. non resid.* ad hujusmodi autem ministerium ac servitium Deo exhibendum non minùs, imò multò plus Scientiæ ac Virtutis quàm Sanguinis nobilitas confert. *can. Nos qui 3. dist. 40. & c. Venerabilis cit. & Ecclesiam magis*

quam ista ornât, hõc ipsò; quòd in Secularis & Ecclesiastica Reipublicæ regimine clari sanguinis defectus rerum scientiâ ac virtute suppletur, ex mente Angelici & illustri genere orti Doctoris de *Regimine Lib. 4. cap. 13.* Tiraquell. de *Nobilitate cap. 4. n. 3.* & Cochiet *Lib. 1. Politic. cap. 4.*

Tertiò; quia Christus Dominus in Collegium Apostolicum sine discrimine nobiles & ignobiles, & ex his plures cooptavit; cum nobiles fuerint Paulus tantum & Bartholomæus: cæteri vero Apostoli ignobiles, ferèque piscatores ac pueres, textus & Glossa in *c. Venerabilis cit. V. Non multos, ubi* Panormit. *n. 4.* Vivianus *pr. & Barbosa n. 6.* Cum ergo omnis Christi actio nostra institutio illi Petri *Epist. 1. cap. 2. v. 21.* in institutionibus sive Ecclesiarum & beneficiorum collationibus ex Scientiâ rerumque spiritualium usu & Virtute proveniat personarum idoneitas potius, quàm splendore originis spectanda, nemòque illi natus ex eo duntaxat, quòd non sit nobilis, ab Ecclesiis earumque beneficiis, officii est removendus, *c. cit. & c. de decorem 5. de Institut.*

Quartò, quòd, sicut non est apud Deum, *c. cit.* sic neque in Ecclesiâ esse debeat acceptio personarum; cum, postquam *Per incarnationem Christi gratia fidei ubique dilatata est, in omni genere, qui timet Deum & operatur justitiam, acceptus sit: nec electio muneris quæritur in successione generis, sed in perfectione vitæ & sinceritate scientiæ.* *textus est §. His ita post can. Recurrat 32. q. 4.* nulliusque Ecclesiasticæ dignitatis nomen ita sublimè sit, ad quòd Virtus & Scientia non ascenderit: & cum B. Petrus ad ipsum culminis summæque in Ecclesiâ dignitatis apicem plures pertigerint, quæ Generis nobilitate; ut mirum sit, quæ

ratione sine hac via illi ad inferiorum Ecclesiarum canonicatus ac præbendas simplices præcludatur.

Quintò demum; quòd ea clericorum ignobilium ab Ecclesiarum illarum & Capitulorum gremiis exclusio ullo speciali Jure non fulciatur: sed originem ducat à potentia ipsius nobilitatis, iis præsertim temporibus, quibus literarum Scientia & bonarum artium studium in Germania planè exulabat, sensim prævalentis, & tandem minùs probatæ nobilitatis clericos, quibuscumque dotibus aliis excelleret, penitus excludentis; ut jam in Ecclesiis compluribus pingues præbendarum proventus percipiant, qui sanguinis splendore: qui verò Divinarum humanarumque rerum Scientià & usu præstant, annexò illis spirituali officio, vicariò plerumque nomine ac jure, perfungantur.

¶ Non desunt tamen defensionis præsidia Nobilitati, deductis contra se hisce argumentis opponenti Primò, Institutionem suarum Ecclesiarum; has enim à Regibus, Ducibus, Comitibus fundatas, constructas & amplissimâ dote instructas, ajunt, intuitu seu contemplatione sibi cognatæ aut aliàs illustri ac nobili juvenutis; ut felicitet ea, in timore Dei piè educata, sanctioris vitæ conciperet desiderium, atque ad se divino famulatu in ejusmodi Ecclesiis, olim fere Regularibus, mancipandum ipsa in has majorum suorum liberalitate alliceretur.

Secundò, Ecclesiarum Statuta: imò Privilegia & approbationem, saltem tacitam, summorum Pontificum, de illarum dignitatibus, canonicatibus ac præbendis reservatis aut in mense Apostolico vacantibus, solis clericis claro sanguine ortis providentium, & deferentium exceptionibus Capitulorum, de illis provisos minus probatæ nobilitatis clericos non recipientium.

Tertiò, inveteratam Consuetudinem, sive tempore immemoriali atque ab ipso foundationum limine continuatam observantiam; quâ ad suarum Ecclesiarum dignitates, canonicatus ac præbendas compertæ duntaxat aut legitimè probatæ nobilitatis clericos admissos, ajunt; ut, licet alios quoque admitterent fundationes, & privilegia Apostolica non excluderent, hodie tamen à Capitulis jure tepellerentur vi Consuetudinis, cujus initii memoria non existit; cum talis consuetudo æquiparetur privilegio, *c. Super quibusdam 26. §. Præterea de V. S. C. l. Hoc jure 3. §. 4. ff. de Aqua quorid.* ex certa scientia à summo Principe concessio. Gonzalez ad Reg. 8. Gloss. 23. n. 4. & alii apud Barbosam in c. cit. n. 7.

Quartò, ipsum Jus; cum sibi non adverteretur antiquum, *c. Venerabilis cit.* quòd hòc textu consuetudo, clericos minùs nobiles ab Ecclesiæ gremio excludens, non reprobata, sed ei tantùm in casu proposito derogatum sit: novissimum autem Jus S. Synodi Tridentinæ non obscure patrocinetur; quòd *Sess. 24. cap. 12. de Reformat. decretò, Ut dignitates omnes & saltem dimidia pars canonicatum in Cathedralibus Ecclesiis & Collegiatis insignibus conferatur tantùm Magistris vel Doctoribus aut etiam Licentiaris in Theologia vel Jure Canonico, non præcipiat, sed tantùm hortetur: & quidem solummodo In provinciis, ubi id fieri commodè potest: quâ clausulâ apertè intactas relinquit aut favet Ecclesiis, quarum, ut Germaniæ nostræ complurium, speciali jure dignitates & canonicatus clericis, illustri aut nobili stirpe natis, conferuntur.*

Quintò, Rationem fundatam in maxima æquitate; cum enim Ecclesiæ Dei ornamenti ac splendoris plurimùm accedat à Nobilitate Seculari, & ex ista divino obsequio se mancipientium dignitate ac

P p p 2 multitu-

multitudine Seclas, quæ unquam invaluere, planè omnes Superet, æquissimum est; ut ab ipsa quoque Secularis nobilitas principalium Ecclesiarum prælationibus & quæ ad has gradus sunt, Cathedralium ac Metropolitanarum Ecclesiarum dignitatibus, canonicatibus ac præbendis honoretur, præsertim; quia prælationibus illis annexi sunt Principatus, Comitatus alii-que dominatus temporales, ad quorum regimen clarè majorum sanguine orti præ aliis idonei sunt: & jam esse censebantur in Rebus publicis, Romana, l. Honor 14. §. 3. ibi, *Item origo natalium ff. de Munerib. & honor. & l. Honores 7. §. 2. ff. de Decurion. & Atheniensis*, quæ tunc maximè floruisse perhibetur ab Halicarnass, Lib. 2. *Quando patricios, penes quos fuit civitatis regimen, ex illustribus familiis deligebat.*

46. In ambitiosò hòc pro & contra utramque, Generis & Scientiæ Virtutisque, nobilitatem certantium dissidiò eorum, quæ ad factum seu Foundationum & Privilegiorum instrumenta & Statutorum tenorem, ad Consuetudinis introductionem & antiquitatem pertinent, examine omisso, Juris duntaxat pro Capitulis, Doctores ad gremia sua non admittentibus, deducti vim discutere juvabit.

Et Jus quidem Ecclesiæ scriptum eis non patrocinari, exploratum est; cum hoc in provisione beneficiæ quacunque Sanguinis potius, quàm Scientiæ nobilitatem morumque honestatem spectantibus, *can. Nunquam 4. dist. 46. can. Moyses 6. ibi Ut sciamus, non sanguini, sed viæ deferendum, 8. q. 1. & c. Ad decorem 5. de Institut. non obscure; & perspicuè omnino adversetur, can. Nos qui 3. dist. 40. §. His ita post can. Recurrat & c. Venerabilis cit.* quorum textuum postremò pro Capitulo Argentinensi allegata Consuetudini antiquæ, non tam derogatum,

quàm in ea, tanquam non scripto & Consuetudinario Jure, fundatam exceptionem omnino rejectam, planum est ex *cit. §. Nos igitur tenore, & ibi cum Glossa 7. Consuetudinem* notant Panormita, Vivianus *pr. Barbosa n. 5. Laiman n. 7. Wagnereck pr. & alii passim.*

Neque Graduatorum exclusionis alium favorem præstat Concilium Tridentinum *cap. 12. cit.* inferendò clausulam, *Ubi id fieri commodè potest;* cum Concilii PP. ut dignitates omnes & canonatum dimidia pars Graduatibus conferretur, seriò hortentur: clausulam autem illam adjecerint, non tam intuitu præteritivæ nobilitatis quàm foundationum, alios quoque clericos idoneos admittentium, aut certa qualitate præditos exoptentium: uti & propter Graduatorum penuriam, quæ Concilii illius celebrati tempore in Germania nostra aliisque partibus Septentrionalibus maxima fuit: & si tanta non fuisset, hæresis in eis tanta Ecclesiarum jactura & Religioni Catholicæ detrimento nunquam intro-
luisset.

Eam etiam Graduatorum exclusionem non cohonestant Ecclesiarum Statuta particularia, sedis Apostolicæ auctoritate non confirmata; cum enim notè *Tit. 2. n. 34.* declarati Juris Regula sit, sacris canonibus contrarium aliquid obtui à prælatis & communitatibus Ecclesiasticis non posse, *can. Ecclesiastica 12. tit. 25. q. 2. c. Quod super 9. c. Cum inferior 16. de Majorib. & obed. & Clement. de Romani 2. de Elect.* ad Graduatorum exclusionem vergentia statuta, tam Capitularia quàm Episcopalia, viribus ac valore destituentur, ut cum *cit. Panormita, Rebuffo Tract. de Nominat. q. 15. n. 3. & aliis in c. Venerabilis cit.* notant Barbosa *n. 5. Wagnereck pr. & Pirrhing ad Rati. de Prab. & dignit. n. 111. not. 2.* Fundatè

48. Foundationum instrumenta, si quæ extant & clericis, Scientiâ duntaxat ac Virtute nobiles ab Ecclesiarum dignitatibus & canonicatibus excludunt, & Genere duntaxat nobiles admittunt, efficax patrocinium præstant; cùm enim foundationibus Ecclesiarum conditiones, vi quarum beneficia personis certâ duntaxat qualitate præditis conferantur, apponi Jure permittantur, arg. can. *Decernimus* 16. q. 7. c. *Illud* 8. in fine de *Jure Patronat.* & l. *In traditionibus* 48. ff. de *Patris*, & illis appositæ observandæ sint, ex decreto Concilii Tridentini *Sess.* 25. cap. 5. de *Reformat.* & Rotæ *decisione* relata à Garcia p. 7. de *Benef.* cap. 15. n. 4. dignitates, Canonicatus ac præbendæ, quæ clericis clari Genere ortis destinatæ in foundationibus sunt, talibus duntaxat conferendæ erunt: dummodo sint idonei & annexum illis officium spirituale per se obire possint, arg. c. *fin. de Rescript.* in 6. & l. *Generaliter* 52. §. 1. c. de *Episc. & cleric.*

49. Simili modò Indultis seu Privilegiis Apostolicis tuta sunt Germaniæ nostræ Capitula, quæ illis, solos compertæ Nobilitatis clericos admittentibus, sunt munita; cùm enim ad Romanum Pontificem Ecclesiarum, dignitatum, personatum, canonicatum aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ex suæ potestatis plenitudine pertineat, c. *Licet* 2. pr. de *Præb. & dignit.* in 6. & *Clement.* 1. in fine, *Ut licependent.* intuitu prærogativæ & meritum Nobilitatis statuere potuit; ut Ecclesiæ alicujus dignitates & beneficia omnia clarâ duntaxat stirpe progenitis, idoneis tamen clericis, conferantur, ut nemo facile inficiâs ibit.

50. Nonnulla etiam, sed infirma, illorum defensio est, quæ desumitur ex tacita approbatione Papæ, cùm; quia ne Gra-

duatorum exclusio latius proferatur, de Cathedralium Ecclesiarum canonicatibus ac præbendis frequenter ipsis providere solet: tum verò; quia, ad majora incommoda vitanda & ob adversantium potentiam, Papa non rarò tolerat, quæ sacri canones non probant, ut patet exemplò Canonissarum Secularium, quarum præpositas eligendi formam præscripsit, c. *Indemnitatibus* 43. §. *Supra dicta de Elect.* in 6. easque à seculari, & nonnullas etiam ab Ecclesiastica Ordinarium dicecesanorum jurisdictione exemit, *Clement. fin.* §. *Illas quoque de statu Monach.* licet earum Institutum ac statum à se approbari neget, §. *citt. in fine.* Quin potius Jure, sicut minus probatæ Nobilitatis ab Ecclesiis exclusio, can. *Nos qui,* §. *His ita & c. Venerabilis citt.* sic & illarum status non obscure reprobetur, can. *Permissosam* 18. q. 2. *Glossa in §. Illas quoque cit. V. Approbare.*

51. Consuetudinis quoque immemorialis præfidiò Graduatorum ab Ecclesiarum dignitatibus & canonicatibus exclusionem defendi, volunt *citt.* Laiman n. 3. & Pirrhing n. 113. ratione, pro illa deducta, persuasi: & contra negant Panormit. n. 6. & Wagnereck in c. *citt.* §. *Ex quibus,* ducti c. *citt.* *decisione* & rejectione exceptionis, in antiqua Consuetudine & inviolata observantia fundatæ. Quorum pugnantes sensus distinctionis ope reducendi in concordiam, Jurisque non scripti vis adstruenda est Consuetudini, non cuicumque antiquæ, sed immemoriali ad dignitates, canonicatus ac præbendas admittenti solos quidem Nobiles: at non solâ sanguinis nobilitate, sed vitæ quoque morumque honestate ornatos, hoc est, educatos in timore Dei. & ad clericatum Deo in Ecclesiis servienti desiderio studioque promotos, atque insuper habiles ad obeundem ministerium

P p p 3 benefi-

beneficiis illis annexum. Ratio est; quod, sicut fundatorum intentiones & Apostolica privilegia huiusmodi Nobilibus faventia, sic & talis Consuetudo nec personarum acceptionis laboret vitio neque aliena sit à recta ratione: à qua contra maximè aliena vitioque illò infecta; atque idcirco, tanquam Naturali & Divino Juri contraria, reprobanda est Consuetudo Ecclesiarum, majorem claræ stirpis quam virtutis habentium rationem: & vel Nobilitatis solius, vel istius accuratorem quam Honestatis vitæ observantiaque præceptorum Dei, profectus in literis & idoneitatis exigentium probationem. Unde meritò damnandus est mos Ecclesiarum, in quibus canonicatus destinantur pueris, clericandi sive in Clericatu divino famulatu & Ecclesiasticis ministeriis se applicandi non habentibus intentionem: sed illos, vel solà emolumentorum ac proventuum Ecclesiasticorum pinguedine fruendi, vel cum tempore per viam resignationis in consanguineos transferendi animò recipientibus. Cui sanè notoriæ corruptelæ ad se quondam perlata magnopere indoluit Clemens Papa VIII. & propterea in Comitibus Ratisbonensibus, 1594. celebratis, per Eminentiss. Card. Ludovicum Madruzium, suum à Latere Legatum, Germaniæ Principibus Ecclesiasticis proposuit, eosque hortatus est, ut inter alios etiam tollerent Abusum, quò Beneficia conferuntur pueris infra ætatem. à Concilio Tridentino requisitam: & Nonnullis in Ecclesiis, dum canonicatus pueris conferuntur, qui Ecclesiastico statu tandem se abdicant, huiusmodi canonicatus longa serie à pueris in pueros resignantur, magnò cum divini cultus detrimento, ut refert Branden in Germania Concordata notab. 10. n. 45. & 48.

52. Deum in æquitate fundata Ratio,

sicut nobili profapia ortorum ad Metropolitanas & Cathedrales Ecclesias receptioni & cum divinarum humanarumque rerum Scientia & Virtute excellenti, prælationi quoque virile, sic exile patrocinium præstat Scientiæ & Virtutum ditaxat ornamentis excellentium excludendi; quòd hi ad officium, Ecclesiarum illarum dignitatibus ac præbendis annexum, præ aliis habiles, & idonei etiam sint ad regimen conjuncti illarum præbentur Principatus ac dominatus temporalis; atque idcirco in præcis etiam Robustis publicis, teste eodem Halicarnass. Lib. 3. Magistratus & honores delati sunt non dissimulè, non his, qui longiorum indigenarum possent ostendere seriem, sed dignissimè, hoc est, rerum Scientiæ & Virtutis præstantibus viris.

ARTICULUS IV.

De Dignis, imò Dignioribus præficiendis.

SUMMARIUM.

53. Quis Dignus & Dignior sit.
 54. Indigno facta collatio illicita & invalida est.
 55. Habens qualitatem præscriptam, eam carenti,
 56. Et, qui est de gremio, extraneo præferendus est.
 57. Dignior eligendus ad Episcopatum, ad S. R. E. Cardinalatum,
 58. Et ad prælaturas Regulares.
 59. Eisdem ad Episcopatum & prælaturam etiam patroni laici præferuntur.
 60. Dignioribus etiam conferenda sunt beneficia curata inferiora.

62. Licet